

7.2 gewijzigd hoofdstuk 7, gedeelte over crisisjeugdhulp:

7.5.1	Bijkomende financiering meldpunten	1
7.5.2	De afstemming tussen de diverse hulpprogramma's bevorderen	1
7.5.3	Het maken van Vlaamse samenwerkingsafspraken met aanmelders	2
7.5.4	De implementatie van de conceptuele en organisatorische bijsturing van de hulpprogramma's	3
7.5.5	Vorming en intervisie	5
7.5.6	De verdere bekendmaking bij aanmelders	5

In de periode 2010 tot 2012 zal de crisisjeugdhulp, zoals tot nu toe geïmplementeerd en geconstrueerd, een verdere bestendiging en verfijning krijgen. Op basis van de praktijkrapporten van 2008 en 2009 nam het Managementcomité (ondermeer op 19 april 2010) daartoe een aantal beslissingen die in deze periode een verdere implementatie zullen krijgen.

7.5.1 *Bijkomende financiering meldpunten*

Het meldpunt speelt een cruciale rol als spil van het hulpprogramma. De praktijkrapportage van 2008 toonde aan dat de tot op dat moment toegekende middelen (2 recurrente schijven van 500.000€) onvoldoende waren om de meldpunten kwalitatief verder uit te bouwen. Daarom werd beslist om vanaf 2010 een bijkomende middelenschijf van 500.000€ te voorzien. De minister formuleerde per brief aan de beleidsmedewerkers IJH een aantal voorwaarden waaraan deze uitbreiding dient gekoppeld te worden:

- het sterker koppelen van meldpunt en interventie;
- het instaan van de meldpunten voor de hulpcoördinatie;
- de meldpunten maken concrete werkafspraken met de belangrijkste groepen aanmelders;
- het toewerken naar eenvormigheid in het beantwoorden van de crisissituaties;
- de meldpunten staan in voor een volledige registratie in het registratiesysteem;
- de meldpunten nemen een actieve rol op in de bekendmaking van de hulpprogramma's.

Het Managementcomité zette deze voorwaarden via een richtlijn aan de regionale stuurgroepen IJH om in concrete werkpunten.

7.5.2 *De afstemming tussen de diverse hulpprogramma's bevorderen*

In een aantal van de vermelde zes punten speelt het beleidsondersteuningsteam IJH een verdere rol, ondermeer in het zoeken naar meer afstemming tussen de verschillende hulpprogramma's. Dit is bijvoorbeeld van belang voor de samenwerking met federaal of supraregionaal georganiseerde aanmelders (bv. Child Focus, dienst Voogdij) of bij de instroom van bijzondere doelgroepen (bv. niet-begeleide buitenlandse minderjarigen). Om tot meer afstemming te komen zal IJH, minimaal eenmaal per jaar, een structureel overleg voor de meldpuntcoördinatoren opzetten. Dit overleg heeft als doel om interregionale thema's te bespreken, knelpunten te signaleren en relevante informatie uit te wisselen. Ook de

rechtstreeks betrokken sectorale administraties (Welzijn en Samenleving en Kind en Gezin) worden hierop uitgenodigd.

Naast dit overleg wordt er door IJH een jaarlijkse meldpuntendag georganiseerd, gericht op *alle* medewerkers van de meldpunten en de interventiediensten. Een belangrijke doelstelling hierbij is komen tot intervisie tussen de verschillende hulpprogramma's, alsook de inhoudelijke verduidelijking bij een aantal thema's. Op die manier ontstaat er een wisselwerking tussen thema's op beleidsmatig niveau en thema's die leven in de praktijk.

7.5.3 Het maken van Vlaamse samenwerkingsafspraken met aanmelders

Bij de uitbreiding van de meldpunten was het een vraag van het Managementcomité IJH om te komen tot meer eenvormige samenwerkingsafspraken met de voornaamste aanmelders. Immers, tot dusver werden in alle regio's afspraken gemaakt met de voornaamste aanmelders. Toch zijn er een aantal opmerkelijke verschillen waarneembaar, te verklaren door de regionale inbedding en niet-gelijktijdige constructie van de hulpprogramma's. Nu de crisisjeugdhulp nood heeft aan een verdere consolidatie, en dus ook aan een stevige verankering van de samenwerking met diverse maatschappelijke actoren, is het noodzakelijk om een algemeen geldend, Vlaams kader aan te reiken dat als basis kan dienen voor een goede en helder gedefinieerde samenwerking.

Een concretisering van deze afspraken is opgenomen in hoofdstuk 5 van de werkmap, in het kader van de positionering van de crisisjeugdhulp. De afspraken beogen niet om op (al te) concreet niveau de veelheid aan mogelijke en complexe situaties te vatten. Wel is het de bedoeling om te komen tot een meer evenwichtige en gelijkvormige Vlaamse praktijk. Dit kader moet toelaten om sterker de eenvormige uitgangspunten van de crisisjeugdhulp te verwezenlijken in alle hulpprogramma's. Het maken van verankerde afspraken met aanmelders zal de crisisjeugdhulp helpen om zich op een transparante manier te positioneren in het veld van de jeugdhulp en in de brede samenleving. Ook moet dit ertoe leiden dat aanmelders realistische en op dialoog gestoelde verwachtingen hebben ten aanzien van de crisishulp. Het kader moet bijdragen tot het verminderen van druk van 'sterke' aanmelders op de meldpunten.

In de werkmap staan een aantal algemene beginselen uitgewerkt die geldig zijn voor alle aanmeldingen, ongeacht de figuur of de hoedanigheid van de aanmelder. Deze algemene beginselen liggen aan de basis van de crisisjeugdhulp en vinden hun basis in het kaderdecreet en het BVR van 9 december 2005. Ook is er een beschrijving van de aanmeldingsfase, wat toelaat om de werking van de meldpunten te verduidelijken. Daarnaast volgen de meer specifieke afspraken met de voornaamste aanmelders, welke verder aangevuld worden naargelang er met nieuwe aanmelders of rond nieuwe thema's afspraken ontstaan. Twee korte paragrafen bespreken de informatieoverdracht en de competentiedeling.

Belangrijk in de implementatie van deze samenwerkingsafspraken is dat er in een eerste fase, via bilateraal overleg met de betrokken administraties een aftoetsing en bestendiging komt van de voorgestelde afspraken. Zo zal er een afstemming dienen te gebeuren met het Agentschap Jongerenwelzijn (afdeling preventie- en verwijzersbeleid), voor wat betreft de aanmeldingen door de CBJ's en de sociale diensten van de jeugdrechtbank, en de afdeling ondersteuningsbeleid van het Departement Onderwijs en Vorming voor wat betreft de bevestiging van de afspraken met de CLB's. In een volgende fase, en na de definitieve goedkeuring door het Managementcomité, moeten de netwerken hun bestaande afspraken toetsen en bijsturen in functie van het kader in de werkmap. Via het Managementcomité wordt aan de sectorale administraties gevraagd om de beslissingen, die een impact hebben op de werking van instanties en voorzieningen, te communiceren en zo mogelijk te verankeren in sectorale regelgeving.

Wat betreft de meldingen door politie en parket *bij* het meldpunt wordt op regionaal niveau een dialoog gevoerd tussen de netwerken en de parketten. Ook afspraken over meldingen *door* het meldpunt of een voorziening uit het hulpprogramma bij het parket in geval van verontrusting dienen op regionaal niveau gemaakt te worden. Een overlegforum dat hiertoe kan dienen zijn de Arrondissementale Raden voor het Slachtofferbeleid (werkgroepen kindermishandeling). In samenhang hiermee zal tijdens de komende vorming voor meldpunt- en interventie medewerkers bijzondere aandacht worden besteed aan het omgaan met verontrusting en maatschappelijke noodzaak.

Wat betreft meldingen door Child Focus of andere supra-regionale organisaties zal op Vlaams niveau de dialoog worden aangegaan. Indien aangewezen wordt een concreet samenwerkingsprotocol gemaakt, geënt op het voorgestelde afsprakenkader van hoofdstuk 5. Een aantal keuzes moet, na bespreking, door de netwerken zelf gemaakt worden: omgaan met meldingen vanuit residentiële voorzieningen, de ontwikkeling van een 'bed met perspectief'-regeling, het verder concretiseren van de regierol van de meldpunten en de preventieve melding (zie ook verderop in deze tekst).

7.5.4 De implementatie van de conceptuele en organisatorische bijsturing van de hulpprogramma's

Op basis van een aantal vaststellingen was er de vraag van het Managementcomité om samen met de betrokken administraties een voorstel van oprissing van het concept van de hulpprogramma's voor te leggen. Een aantal zaken diende daarbij verduidelijkt te worden:

A) onderzoek van de kwaliteitseisen voor de vier opdrachten en de consultfunctie.

Een werkgroep binnen IJH heeft een voorstel tot verduidelijking van de kwaliteitseisen van de opdrachten, de combineerbaarheid ervan en het onderling functioneel onderscheid uitgewerkt. Volgende onderwerpen komen daarbij aan bod:

- 1) voor de voorzieningen met een meldpuntfunctie:
  - o de uitbouw van de consultfunctie en de positionering van de meldpunten
  - o de verheldering van de regiefunctie van de meldpunten
  - o de preventieve melding
- 2) de combineerbaarheid van crisisvormen op casusniveau (de verbreding van de combinatiemogelijkheden van crisisopvang met adhoc-begeleiding)

De resultaten van de besprekingen in de werkgroep zijn opgenomen in de gewijzigde versie van hoofdstuk 5 die als basis dient voor de verdere verfijning en implementatie. Tijdens bilaterale overlegmomenten in de tweede helft van mei 2011 worden de voorstellen besproken met vertegenwoordigers van de sectorale administraties. Ook kan er een eerste bespreking gebeuren op het overleg van de meldpuntcoördinatoren. In een volgende fase, na de goedkeuring door het Managementcomité, kunnen in de verschillende netwerkstuurgroepen de voorstellen en hun praktische uitwerking besproken worden. Daarbij wordt aan de netwerken gevraagd om

- 1) te onderzoeken hoe de meldpunten gevolg kunnen geven aan de uitbouw van de consultfunctie en aan de positionering. In elk geval wordt voor de consultfunctie verdere ondersteuning voorzien door IJH op de vormingen en op de ontmoetingsmomenten voor meldpunt- en interventie medewerkers.
- 2) te onderzoeken hoe de regiefunctie verder vorm kan krijgen, overeenkomstig met wat in de werkmap bepaald werd (zie ook de criteria in de plannen van aanpak naar aanleiding van de uitbreiding van de meldpunten)
- 3) na te gaan hoe de meldpunten de implementatie van de combineerbaarheid van opvang met vormen van adhoc-begeleiding vorm geven.

In een latere fase zal IJH het draaiboek crisisjeugdhulp aanpassen waar nodig en opnieuw beschikbaar stellen op de website.

De aanpassing van het registratiesysteem in functie van de voorgestelde wijzigingen zal niet op korte termijn kunnen gebeuren. Pas ten vroegste in de periode 2013-2014 zal er, ook in functie van een verdere categorisering van de aanmeldingsregistratie, een aanpassing gebeuren van het huidige registratieprogramma.

B) onderzoek van de mogelijkheid tot modulering van de crisisjeugdhulp:

Een modulering van de crisisjeugdhulp is aangewezen en mogelijk op basis van drie (op te maken) intersectorale typemodules (crisisinterventie, crisisbegeleiding, crisisopvang; na dispatching door het meldpunt). Deze typemodules dienen vervolgens voor de modulering op voorzieningenniveau. De concrete modulering op voorzieningenniveau houdt in dat er een keuze wordt gemaakt uit de drie typemodules, waarbij combinaties mogelijk zijn. Dit betekent ook een expliciete keuze om de kwaliteitseisen van de crisisjeugdhulp over te nemen in de werking. Het is niet mogelijk voor een voorziening om naast de meldpuntfunctie alle drie de andere opdrachten te organiseren. Er moet immers vermeden worden dat één voorziening een te sterke rol opneemt binnen een hulpprogramma.

Met de komst van de ITP wordt een aantal wijzigingen rond de modulering in algemene zin voorbereid. Voorlopig is het aangewezen om de uitkomst van deze evoluties af te wachten en pas nadien te starten met de concrete modulering van de crisisjeugdhulp. Een piste is om combinaties van modules aan te geven als een hulpprogramma (in de moduledatabank). Voor het moduleringsproces zal aan de sectorale administraties gevraagd worden om de op te maken typemodules goed te keuren en vervolgens de door de voorzieningen aangeleverde modules te controleren en goed te keuren.

C) onderzoek naar het statuut van de buffercapaciteit en de monitoring van het verzekerd aanbod

In hoofdstuk 5 is een voorstel uitgewerkt om op een permanente manier de samenstelling van het verzekerd aanbod te monitoren. Door het verduidelijken en het meten van een aantal parameters kan er op netwerkniveau een permanente monitoring gebeuren, met bijzondere aandacht voor het vrijgehouden Art. 17-aanbod. Na bilateraal overleg met de betrokken sectorale administraties Jongerenwelzijn, Kind en Gezin en VAPH wordt dit voorstel voorgelegd aan het Managementcomité (juni 2011) en vervolgens aan de netwerkstuurgroepen. De bedoeling is dat op netwerkniveau een gerichte dialoog gevoerd wordt over de samenstelling van het hulpprogramma, waarbij deze parameters richtinggevend zijn. Een aantal in hoofdstuk 5 geformuleerde vragen geven een aanzet om om de nodige (verklarende) contextinformatie te betrekken op de dialoog over de bezettingscijfers. Voor de praktijkrapportage van 2012 zal het BOT de bezettingscijfers eenvormig berekenen.

In de bredere context van de samenstelling van de hulpprogramma's worden aan de sectorale administraties volgende vragen gesteld:

Het Vlaams Agentschap Personen met een Handicap en aan Kind en Gezin: om de 40-40-20 afspraak inzake verzekerd aanbod voor begeleiding en opvang uit te voeren. In de loop van 2010 werd een BVR goedgekeurd dat de VAPH-voorzieningen financieel wil ondersteunen in het opnemen van een engagement in het verzekerd aanbod van de hulpprogramma's. Vanuit IJH zal er actief ondersteuning worden geboden aan deze sectorale inspanning en aan de voorzieningen die een engagement willen aangaan (bekendmaking, ondersteuning voorzieningen). Ook zal er, samen met het VAPH, nagegaan worden welke effecten van het BVR in de netwerken zichtbaar worden. Hiervoor wordt bij de opmaak van het volgende praktijkrapport expliciet aan de netwerkstuurgroepen gevraagd om

te rapporteren op welke wijze het BVR invloed heeft gehad op de werking van het netwerk en de hulpprogramma's. Aan de hand van de 40-40-20-verdeling kan kwantitatief afgetoetst worden in welke mate er een uitbreiding van het verzekerde, sectorale aanbod tot stand is gekomen. Tegelijk wordt aan het VAPH gevraagd om de duurtijd van deze experimentele ondersteuning te verlengen tot 2013 om het volledige opzet een grotere kans op slagen te geven.

Met het **Agentschap Zorg en Gezondheid** is afgesproken dat bij de opmaak van de praktijkrapportage 2012 concreet in kaart wordt gebracht op welke manier de hulpprogramma's expertise vanuit de geestelijke gezondheidszorg kunnen inzetten. De administratie zal vanuit bestaande evoluties aangeven welke hulpverlening hiervoor in aanmerking komt.

Algemeen: In de regio's waar het verzekerde aanbod interventie, opvang of begeleiding onvoldoende blijft, dienen vanuit de netwerken gerichte inspanningen geleverd te worden naar versterking toe. Aan de betreffende netwerkstuurgroepen wordt gevraagd om bij dergelijke tekorten, de situatie te onderzoeken en initiatieven tot verbetering te nemen. Indien deze inspanningen onvoldoende blijken te zijn kan er via de Regionale Stuurgroep aan het Managementcomité worden gerapporteerd over de tekorten binnen het netwerk.

- D) onderzoek naar de mogelijkheden om meer informatie over de aard van de crisissituatie, de effecten van de crisisjeugdhulp en de vervolghulp te genereren

Het beleidsondersteuningsteam gaat in samenwerking met het Kenniscentrum WVG na of het mogelijk is om vormen van evaluatie te voorzien via het registratiesysteem en eventuele andere bronnen. Ook zal het Kenniscentrum WVG onderzoeken op welke manier de aanmeldingen in een bruikbare maar eenvoudige categorisering kunnen worden onderverdeeld.

7.5.5 Vorming en intervisie

Als vormingsnood werd in 2008 naast het bestaande aanbod voor medewerkers van de meldpunten en de interventie voornamelijk crisisbegeleiding vermeld. Daarnaast komen ook de nood aan kennismaking van de diensten en hulpverleners van verschillende diensten met elkaar, praktijkoverleg en casusbespreking tot uiting. Vermelde doelen van de opleiding zijn het vaardiger en weerbaarder maken van crisismedewerkers enerzijds en komen tot een meer uniforme aanpak anderzijds. Naast de eerder vermelde ontmoetingsdag voor meldpuntmedewerkers, wordt onderzocht in welke mate er nood is aan een bijkomende, nieuwe vorming voor meldpunt- en interventiemedewerkers.

7.5.6 De verdere bekendmaking bij aanmelders

Inzake bekendmaking is er de aanbeveling van het Managementcomité aan de netwerken om meer gericht huisartsen en (algemene) ziekenhuizen te sensibiliseren voor aanmelding, net als andere eerstelijnsdiensten. Dit is tevens één van de opdrachten voor de meldpunten in het kader van de uitbreiding van hun middelen. In relatie met de aanmelders moet er meer aandacht komen voor de bekendmaking van het aanbod interventie en begeleiding. Een aandachtspunt is ook het duiden van de subsidiariteit, waarbij de rol van andere, bestaande hulpverlening benadrukt wordt (bijvoorbeeld van de reguliere crisis hulp die een eigen instroom behoudt). Hoofdstuk 5 expliciteert dat er ook op Vlaams niveau aan bekendmaking moet worden gedaan. In 2011 en 2012 zullen vanuit IJH volgende acties worden ondernomen:

- 1) Een update van de bestaande informatie over crisisjeugdhulp op de vernieuwde website van IJH (najaar 2011)

- 2) Het ontwerpen van een Vlaamse brochure, die de informatie over crisisjeugdhulp beknopt en gebundeld weergeeft (inclusief de eerder beschreven samenwerkingsafspraken met de aanmelders). Deze brochure zal ondermeer gericht zijn op de diverse bestaande aanmelders, maar ook aanmelders die tot nu toe onvoldoende in beeld zijn gekomen vormen een doelgroep van de brochure (najaar 2011).

Daarnaast wordt door IJH de mogelijkheid onderzocht om informerende artikels te schrijven in vaktijdschriften (bv. de Huisartsenkrant).

Gelijktijdig worden infofiches voor cliënten ontworpen. Door IJH wordt een ontwerp van deze fiches voorbereid en afgetoetst met cliëntvertegenwoordigers. De crisisjeugdhulp (i.c. medewerkers interventie, begeleiding en opvang) beschikt zo over een uniform middel om de cliënt te informeren. Toch wordt er de mogelijkheid gelaten om informatie over de verschillende voorzieningen te vermelden op de infofiches.

concept